

Kansallinen vaikuttavuuskeskus- pilotti

Hallintoylilääkäri Suvi Liimatainen, Pirkanmaa

Arviointipäällikkö Petra Falkenbach, Pohjois-Pohjanmaa

Tutkimusjohtaja Tomi Mäki-Opas, Itä-Suomi

Arviointiyli­lääkäri Sami Pakarinen, HUS

Kehittämisojohtaja Pirjo Mustonen, Varsinais-Suomi

Asiakkuus- ja laatujaosto 13.2.2023

Suomen kestävä kasvun ohjelman toinen valtionavustushaku STM:n hallinnonalalla

P4 I3: Vahvistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuutta tukevaa tietopohjaa ja vaikuttavuusperusteista ohjausta

- Hakija: Hyvinvointialueet, sosiaalialan osaamiskeskukset ja Pohjois-Pohjanmaan hva (asetus 582/2017)
- Haettava euromäärä: eri osissa erilaisia jakoperusteita
- Hankkeissa tehtävät toimenpiteet:
 - Kirjaamisen kehittäminen (alueille jako saman suuruisena, HUS Helsingin kautta + Osket)
 - Rakenteellisen sosiaalityön raportointi (jako saman suuruisena)
 - Vaikuttavuusperustaisen ohjauksen ja tiedolla johtamisen kehittäminen (pilottihankkeisiin)
 - Kansallisen vaikuttavuuskeskuksen pilotointi (YO-sair. alueet, HUS Helsingin kautta)
 - Kustannusvaikuttavuus osaksi suosituksia (Pohjois-Pohjanmaan hva)

Vaikuttavuuskeskuksen tehtävät ja tavoitteet sekä VM osaamiskeskuksen näkökulmat

Tehtävä	Tavoite 2026
1. Tunnistaa vaikuttavuustietotarpeita päätöksenteossa ja kehittämisessä	Vaikuttavuustiedon ja raportoinnin kehittäminen pohjautuu toimijoilta systemaattisesti kerättyihin tarpeisiin
2. Linjata ja koordinoida kansallisesti vaikuttavuustiedon keräämistä ja seurantaa	Kansallisesti keskeiset mittarit määritelty asiakas- ja potilasryhmittäin (80 % volyyymista)
3. Tukea vaikuttavuusdatan keräämistä ja vaikuttavuustiedon käytön jalkautumista	Palveluiden vaikuttavuuden kansallinen vertailu toteutuu 15 merkittävässä sote:n asiakas-/potilasryhmässä ja vertailukelpoinen data kattaa 50 % sote:n asiakas-/potilasvolyyymista
4. Kehittää ja tukea käytännön toimijoiden osaamista ja edistää kulttuurimuutosta	Ammattilaisista enemmistö kokee vaikuttavuustiedon hyödylliseksi työssään
5. Tukea vaikuttavuustiedon tuottamista olemassa olevasta datasta	Sidosryhmien kokemus vaikuttavuustiedon hyödyntämisestä paranee ja raportointijärjestelmät tukevat vaikuttavuuden vertailua

VM:n osaamiskeskuksen näkökulma
VM:llä on omia vaikuttavuustietotarpeita, joiden yhteensovittaminen muiden toimijoiden kanssa olisi erittäin arvokasta.
Tiedonkeruun vauhdittaminen on välttämätöntä jotta sote-palveluiden kustannusvaikuttavuutta voidaan edistää
Implementoinnin tuki on asia, joka nousee jatkuvasti esiin asiantuntijoilta: nimenomaan sitä alueilla tarvitaan
Vaikuttavuusajattelu täytyy kytkeä osaksi ammattilaisten osaamista, jotta kulttuuri muuttuu.
Olemassaolevan datan hyötykäyttöön saaminen on low-hanging fruit – sitä on syytä edistää samalla kun tietopohjaa systemaattisesti lavennetaan.

Vaikuttavuuskeskus rakentuu hyvinvointialueiden ja kansallisten toimijoiden yhteistyölle ja mandaatille

Omistajataho	Omistus
THL	Kohtalainen
Yliopistosairaalahyvinvointialueet	Merkittävä
Muut hyvinvointialueet	Merkittävä
Ministeriöt	Kohtalainen
Yliopistot	Kohtalainen
Muut ohjausryhmän jäsenet	Pieni

Ohjausryhmä			
Yo-sairaalahyvinvointialueet (kaikki)	STM VM	Kansanterveys-, potilas- ja asiakasjärjestöt	Duodecim Hotus
Muut hyvinvointialueet	THL Kela	Lääketeollisuus Finanssiala ry (vakuutustoiminta)	FinCCHTA Palko
Yliopistot		Hyvinvointiala HALI	

Rahoittaja	2021-2026	2026-
Ministeriöt (STM, VM)	50 %	?
Omistajat (omistusten suhteessa)	50 %	80 - 90 %
Palvelumyynti	-	?

Kansallisen vaikuttavuuskeskuksen pilotti

- Toteutetaan Pirkanmaan hyvinvointialueen koordinoimana yhteistyössä kaikkien hyvinvointialueiden ja HUS:n kanssa
- Pirkanmaan koordinaatiovastuusta sovittu 17.8.2022
- Sisältö valmisteltu kaikkien yo-hyvinvointialueiden kanssa ja kaikilla alueilla tulee olemaan oma vastuualueensa pilotin toteutuksessa
- Tarkka roolitus ja työnjako sovitaan toimeenpanosuunnitelmassa

Vaikuttavuuskeskus – alueiden kehittämiskohteet

Pirkanmaa

- Vaikuttavuuskeskuksen ohjausmallin määrittely ja kytkentä johtamisrakenteisiin
- Vaikuttavuuskeskuksen rakenteet, johtaminen, koordinoituvastuu
- Vaikuttavuuden raportointityökalu

Pohjois-Savo

- Mielen hyvinvointi ja päihteettömyys
- Lastensuojelun tutkimus ja kehittäminen
- DM2 ja tuki- ja liikuntaelinsairaudet
 - Tiedot vaikuttavuuden kehittämisessä
- Vaikuttavuusdatan kerääminen ja käytön jalkautuminen
- Vaikuttavuusperustainen ohjausmallin kehittäminen

HUS

- kustannusvaikuttavuusmallin kehittäminen sydämen apupumppuhoidossa
- DM2-hoidon vaikuttavuus koko hoitopolulla
- läkkään lonkkamurtumapotilaan hoito- ja kuntoutuspolun kustannusvaikuttavuuden mallinnus hyvinvointialueella

Pohjois-Pohjanmaa

- Arviointitoiminta
- Kardiologisten rekisterien ja digihoitopolkujen hyödyntäminen ja jatkokehittäminen potilaan hoidon vaikuttavuuden mittaamiseksi

Varsinais-Suomi

- MILA-laatu- ja vaikuttavuusmittarit
- Järjestäjän vaikuttavuusperusteisen ohjauksen pilotit

Toimintamallin ja toiminnan käynnistys

- Toteutusmalli, tehtävät ja tavoitteet perustuvat Helsingin ja Itä-Suomen yliopiston selvitykseen ”Vaikuttavuuden vuosikymmentä rakentamassa – Kansallinen sosiaali- ja terveydenhuollon vaikuttavuuskeskus -selvitys”
- Kuvataan toiminta ja tavoitteet, määritellään yhteistyömallit kansallisten toimijoiden kanssa
- Tunnistetaan sidosryhmät ja määritellään yhteistyömallit
- Määritellään vaikuttavuuskeskuksen organisaatorakenne ja resursoidaan keskuksen toiminta
- Käynnistetään toiminta ja arvioidaan ja kehitetään toimintaa jatkuvasti
- Määritetään keskuksen ohjausryhmän kokoonpano ja toimintamalli ja käynnistetään toiminta

Ohjausmalli ja rahoitus

- Vaikuttavuuskeskuksen ohjausmallin määrittely ja kytkentä johtamisrakenteisiin
 - Määritellään toiminnan ohjaamisen, koordinoinnin ja päätöksenteon prosessit
 - Kytetään toiminnan suunnitelmat alueiden strategiseen kehittämiseen ja pysyviin johtamisrakenteisiin
- Vaikuttavuuskeskuksen rahoituksen ja omistuspohjan määrittely
 - Määritetään pääomistajat (hyvinvointialueet), osaomistajat (THL ja ministeriöt) ja muut pienellä omistuksella osallistuvat tahot
 - Määritetään rahoitusmalli (pilottiaikana valtionavustus ja myöhemmin rahoittajina vaikuttavuuskeskuksen omistajat)

Sisällöllisiin tehtäviin liittyvät toimenpiteet

1. Tunnistaa vaikuttavuustietotarpeita päätöksenteossa ja kehittämisessä
2. Linjata ja koordinoida kansallisesti vaikuttavuustiedon keräämistä ja seurantaa
3. Tukea vaikuttavuusdatan keräämisen ja vaikuttavuustiedon käytön jalkautumista
4. Kehittää ja tukea käytännön toimijoiden osaamista ja edistää kulttuurimuutosta
5. Tukea vaikuttavuustiedon tuottamista olemassa olevasta datasta

Alustava aikataulu 2024-2025

H1/2024	H2/2024	H1/2025	H2/2025
1 & 3. Keskuksen toiminnan vakiinnuttaminen & pilotin jälkeisen toiminnan suunnittelu			
2. Yhteistyömallien vakiinnuttaminen & pilotin jälkeisen toiminnan suunnittelu			
4. Pilottiaikaisen ohjausryhmän toiminnan kehittäminen & pilotin jälkeisen toiminnan suunnittelu			
		5. Keskuksen ohjaus, koordinointi sekä päätöksentekoprosessit osana vakiinnutettua toimintaa	
6. Kytkeä alueiden strategiseen kehittämiseen ja pysyviin johtamisrakenteisiin			
	7. Rahoitusmallin suunnittelu ja käyttöönotto		
11. Kansallisten vaikuttavuustietotarpeiden määrittäminen ja selvitys tiedon keräämisestä ja yhdistämisestä			
12. Kytkeä Palkon työhön (vaikuttavuustiedon kerääminen ja käyttäminen annettujen suositusten seurannassa)			
13. Olemassa olevan vaikuttavuusdatan arviointi ja selvitys laajamittaisesta hyödyntämisestä			
		14. Vaikuttavuuden mittaristo läpi palveluiden	
		15. Vaikuttavuustiedon ja kustannusten keräämisen kansallinen toimintamalli ja mittaristo	
		16. Geneerisen PROM-mittarin käytön edistäminen	
		17. Kansallisen PROM-työkalun tarpeen ja toteutumismahdollisuuden arviointi	
18. Vaikuttavuusperustainen hyvinvointialueen ohjausmalli ja sen pilotointi			
19. Yhteistyö FINCCHTA:n kanssa (erityisesti Kustannusvaikuttavuus osaksi suosituksia -toimenpiteen kanssa)			
20. Vaikuttavuusajattelun vieminen sote-ammattilaisten koulutukseen			
21. Toimijoiden monialainen verkottaminen			
22. Kulttuurinmuutoksen tukeminen ja vaikuttavuuden merkityksestä viestiminen			
24. Raportoinnin kansallisen nykytilan kuvaaminen, käytänteiden ja raportoinnin rakenteita yhtenäistäminen			
		25. Selvitys ja pilotti kansallisesta raportointi- ja visualisointityökalusta	